

Twee instrumenten, twee Brautigams

KLASSIEKE MUZIEK

Ronald Brautigam, fortepiano's.
Sonates van Ludwig van Beethoven.

DEVENTER SCHOUWBURG

14 februari 2018

Door Elly van Plateringen

DEVENTER – Na de inleiding van restaurateur/collector Edwin Beunk was zoveel duidelijk: het opknappen en/of herbouwen van oude instrumenten gaat niet over rozen. Beunk, die twee van zijn troetelkinderen beschikbaar stelde voor dit memorabele concert, lichtte zo hier en daar wat sluiertjes op. Over restauratietechnieken, collegiaal overleg (niet dus) en vooral de grote droogte in de zaal, net op deze avond. Twee fortepiano's bemanden het podium: een origineel (Rosenberger, ca. 1800) en een kopie naar Conrad Graf (ca. 1822, herbouwjaar 1989). Met een oktaaf verschil in omvang, de tweede al met 'gewone' pedalen (vier zelfs) en veel minder gevoelig voor temperatuur en vochtbalans. Aanvankelijk zou Ronald Brautigam twee sonates op de Rosenberger vertolken, maar dit werd gehalveerd. Waarschijnlijk zou het frêle instrument de finale van de 'Mondschein' niet overleefd hebben...

Wie had zich eerder gerealiseerd dat die allereerste fortepiano's slechts een paar millimeter dikke klankbodems hadden, die in de loop der eeuwen allemaal krom trokken? Hulde aan vaklieden als Beunk dat ze dit erfgoed beheren. Hulde ook aan Ronald Brautigam, die inmiddels vele oude instrumenten heeft bespeeld

15-02-2018

en er zijn eigen interpretatieve weg op heeft gevonden. Toch ging het recital aanvankelijk niet geheel van een leien dakje. Alle mooie momenten ten spijt rommelde het regelmatig in de technisch veeleisendere passages. Jammer dat Brautigam dan zijn toevlucht nam tot onbeheerste versnellingen. Toch viel er ook veel te genieten in de 'Pastorale', de 'Mondschein' (vanaf hier op de Graf-kopie met een al veel robuustere klank!) en 'Opus 78 in Fis'. Laatstgenoemde was volgens Carl Czerny een van Beethoven's eigen favorieten. Vooral het prachtige 'Adagio Cantabile' werd met diepgang vertolkt.

En toch. Met het aanbreken van de twee laatste sonates van dit programma, Opus 101 en 109, leek een andere Brautigam het podium te bemannen. Met overwicht, stevige vertolkingen en tempi die weinig discussie konden opleveren. Hier zat de meesterpianist die zonder enige afstandelijkheid en beperking een markante, bij vlagen grillige weg bewandelde door dit veeleisende repertoire. Zo beleefden we een van die zeldzame momenten waarop een 'live' optreden het met ultieme afstand wint van welke cd-opname dan ook. Ronald Brautigam, die de grote lijnen in dit uitzonderlijk repertoire bij vlagen ruig, dan weer bezonken, maar altijd gepassioneerd gestalte gaf: deze vertolkingen van de Late Beethoven vormden een droom-optreden dat lang zal nazinderen. Met diepgaande, langgerekte melodieën, een gepassioneerde opbouw, beheerste onstuimigheid, markante meerstemmigheid en vooral een doorgaande lijn die de aandacht als een magneet naar zich toe trok. Het prachtig verstilde slotdeel van de 'Opus 109' ('Gesangvoll mit innigster Empfindung') was al bijna niet meer van deze aarde. De zaal bleef lang stil. Er viel niets aan toe te voegen.